

PROVOCĂRILE SOCIETALE ALE GLOBALIZĂRII ȘI EDUCAȚIEI ÎN CONDIȚIILE DIGITALIZĂRII LUMII MODERNE

Elena RAILEAN

Doctor în pedagogie, conferențiar universitar
Universitatea Americană din Moldova, Republica Moldova
e-mail: elenarailean32@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-7893-9742>

Victoria TROFIMOV

Doctor în științe economice, conferențiar universitar
Universitatea de Studii Politice și Economice Europene "Constantin Stere", Republica Moldova
e-mail: victoria.trofimov11@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6360-511X>

Globalizarea și educația sunt două fenomene sociale distincte, multidimensionale, interconectate și interdependente. La etapa actuală este imposibil să ne imaginăm o lume fără tehnologii digitale. Formularea întrebării științifice referitor la specificul provocărilor societale ale globalizării și educației în condițiile digitalizării (Big Data, Metadata ș.a.) necesită un apel la problematica sociologiei educației, sociologia fiind știința preocupată de studiul fenomenelor sociale. În cadrul acestei lucrări autorii și-au propus ca scop identificarea și analiza provocărilor societale ale globalizării și educației și argumentarea importanței sociologiei educației în calitate de instrument eficient, pasibil să contribuie la soluționarea problemelor cauzate de provocările societale. Metodologia cercetării s-a axat pe investigarea metasistemică a specificului provocărilor societale, reieșind din datele actualizate oferite de Wordometers, prioritizarea analizei situațiilor de impas și a paradoxurilor globalizării educației, precum și descrierea în dinamică a datelor empirice.

Cuvinte-cheie: fenomen social, influențe externe, știință globală, educație, Big Data, globalizare, digitalizare.

SOCIAL CHALLENGES OF THE GLOBALIZATION AND EDUCATION IN THE CONDITIONS OF MODERN WORLD DIGITALIZATION

Globalization and education are two distinct, multidimensional, interconnected and interdependent social phenomena. At present, it is impossible to imagine a social life without digital technologies. Development of the scientific question regarding the specific features of the societal challenges caused by globalization and education in conditions of digitalization (Big Data, Metadata, etc.) requires an appeal to methodological issues of educational sociology, sociology being the science concerned with the study of social phenomena. In this paper, the authors aimed to identify and analyze the societal challenges of globalization and education in situation of digitalization and argue the importance of the sociology of education as an effective conceptual tool, able to contribute to solving the problems caused by societal challenges. The research methodology is focused on the metasystemic investigation of the specific features

of societal challenges, is based on updated data provided by Wordometers, prioritizing deadlocks and paradoxes of globalization of education, and the dynamic description of empirical data.

Keywords: social phenomenon, external influences, global science, education, Big Data, globalization, digitalization.

LES DÉFIS SOCIÉTAUX DE LA MONDIALISATION ET DE L'ÉDUCATION DANS LES CONDITIONS DE NUMÉRISATION DU MONDE MODERNE

La mondialisation et l'éducation sont deux phénomènes sociaux distincts, multidimensionnels, interconnectés et interdépendants. Au stade actuel, il est impossible d'imaginer un monde sans technologies numériques. La formulation de la question scientifique sur la spécificité des défis sociétaux de la mondialisation et de l'éducation dans les conditions de la numérisation (Big Data, Metadata, etc.) nécessite un appel à la question de la sociologie de l'éducation, la sociologie étant la science qui s'intéresse à l'étude des phénomènes sociaux. Dans cet article, les auteurs ont le but à identifier et analyser les défis sociétaux de la mondialisation et de l'éducation et à argumenter l'importance de la sociologie de l'éducation en tant qu'outil efficace, capable de contribuer à résoudre les problèmes posés par les défis sociétaux. La méthodologie de recherche est concentrée sur l'investigation métasystémique des spécificités des défis sociétaux, émergeant des données mises à jour fournies par Wordomètres, la priorisation des situations d'impasse et des paradoxes de la mondialisation de l'éducation, et la description dynamique des données empiriques.

Mots-clés: phénomène social, influences externes, science globale, éducation, Big Data, mondialisation, numérisation.

СОЦИАЛЬНЫЕ ВЫЗОВЫ ГЛОБАЛИЗАЦИИ И ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ СОВРЕМЕННОГО МИРА

Глобализация и образование - это два различных, многомерных, взаимосвязанных и взаимозависимых социальных феномена. На современном этапе невозможно представить мир без цифровых технологий. Формулировка научного вопроса о специфике социальных вызовов глобализации и образования в условиях цифровизации (Big Data, Metadata и пр.) требует обращения к проблематике социологии образования, социология являясь наукой, занимающейся изучением социальных явлений. В данной статье авторы поставили цель выявить и проанализировать социальные вызовы глобализации и образования и аргументировать важность социологии образования как эффективного инструмента, способного внести вклад в решение проблем, вызванных социальными вызовами. Методология работы сосредоточена на метасистемном исследовании специфики социальных вызовов, на основе обновленных данных, предоставленных Wordometers, приоритизации анализа тупиковых ситуаций и парадоксов глобализации образования, а также динамическом описании эмпирических данных.

Ключевые слова: социальный феномен, внешние воздействия, глобальная наука, образование, Big Data, глобализация, цифровизация.

Introducere

Sociologia, ca știință a vieții sociale, a fost definită în secolul XVIII. Misiunea sociologiei era de a explica cauzele tulburărilor sociale și raționamentul mișcărilor sociale ale clasei guvernatoare cu scopul de a reveni la echilibru social. Societatea experimenta primele provocări societale determinate de globalizarea mărfurilor și industrializarea manu-

facturii. „Cunoașterea este putere”, afirma Francis Bacon, iar acest postulat reprezenta specificul societății umane. Reformele pentru îmbunătățirea vieții sociale constituiau un deziderat al clasei politice.

În secolul XX, odată cu acceptarea calculatorului și rețelelor în metodologia cercetării sociologice, metodele de cercetare s-au diversificat, iar datele pot

fi analizate mai detaliat și mai rapid. Conform unor surse [1], obiectul sociologiei este reprezentat prin:

- acțiunile sociale (munca, educația, propaganda politică etc.);
- instituțiile sociale (școala, familia, biserica, partidele politice etc.);
- grupurile sociale (de la microgrupuri până la cele cu dimensiuni foarte mari: clase sociale, populația unei țări privită în ansamblul ei etc.);
- fenomenele sociale diverse (mobilitatea socială, delinvența, sinuciderea etc.).

Cu timpul sociologia devine unealta de soluționare a unor situații cauzate de industrializare, globalizare, digitalizare, virtualizare, viralizare etc. Acest fapt este probat de emergența domeniilor științifice, precum “psihologia socială”, “antropologia socială”, “sociologia predării”, “sociologia industrială”, “sociologia economică”, “sociologia educației” și lucrărilor în antropologia culturală, utilizarea metodelor calitative în cercetarea socială etc. [2-5]. De exemplu, sociologia predării este preocupată de problematicile mediului școlar, sociologia industrială – de ocupația grupurilor sociale care afectează comportamentul în muncă, sociologia economică implică analiza activității economice din punctul de vedere al teoriei sociale. Prin urmare, aspectele sociologice pot fi studiate din perspectiva pedagogiei, psihologiei, antropologiei, economiei și altor științe.

Cu toate acestea, *studiul specificului vieții sociale în situația provocărilor societale ale globalizării și educației în condițiile digitalizării, până în prezent, nu au făcut parte din domeniul de cercetare a sociologiei*. La etapa actuală aria și obiectul de studiu a sociologiei au un mare potențial de extindere. Una din cauze este accelerarea rapidă a datelor care atestă schimbări ireversibile în viața socială. Prin urmare, provocările societale ale globalizării și educației în condițiile digitalizării indică spre o nouă sociologie, care are misiunea de a explica plauzibil lucrurile și fenomenele ce se produc la nivel local și global în-

tr-o societate din ce în ce mai globalizată și brăzdată de date transmise rapid de la toți polii globului pământesc. Deci, reieșind din contextul provocărilor societale, *scopul acestei lucrări* este identificarea și analiza provocărilor societale ale globalizării și educației în condițiile digitalizării și argumentarea necesității extinderii ariei de investigație a sociologiei educației în calitate de instrument eficient, pasibil să contribuie la soluționarea problemelor cauzate de astfel de provocări societale.

Specificul provocărilor societale

Societatea umană se confruntă cu diverse provocări societale manifestate la nivel global și/sau local. În aceste condiții, este necesar a identifica soluții la nivel de individ, grup social, societate, care vor contribui la soluționarea problemelor ce se referă la sănătate și bunăstare, securitate alimentară, utilizarea resurselor biologice, energie, revitalizarea transporturilor, climei, favorizarea incluziunii sociale și asigurarea securității sociale, inclusiv în mediul informațional.

O altă provocare societală este polarizarea societății în săraci și bogați. La etapa actuală, societatea umană este extrem de polarizată, două manifestări esențiale ale acestui fenomen fiind clivajul între sărăcie - pentru unii, și bunăstare – pentru alții, realitate care își pune amprenta pe aspectele vieții sociale, catalizând emergența unor provocări societale acute, sedimentate de acțiunile decizionale neraționale și comportamentele neadecvate ale individului uman.

În ultimul timp, problema s-a acutizat datorită impunerii forțate de a accepta distanța socială, modelele ale educației distanțate și restricțiile de realizare a evenimentelor culturale. Majoritatea guvernelor din întreaga lume, în legătură cu situația pandemică COVID-19, au închis temporar instituțiile de învățământ și au interzis manifestările culturale. Conform datelor UNESCO, aproximativ un miliard de studenți și tineri de pe planetă sunt afectați de închiderea școlilor și universităților din cauza focaru-

lui COVID-19. În toate soluțiile propuse este prioritarizat mediul educațional digital [12]. Toate acestea demonstrează că omenirea se află în faza a patra a revoluției industriale, dar pierde rapid din valorile culturale tradiționale în favoarea digitalizării.

O altă problemă importantă a societății moderne este “fuziunea dintre tehnologiile fizice, digitale și biologice cu Inteligența Artificială”, care a rezultat într-o explozie de date și tehnologii [6]. Rezultatul acestui eveniment sunt tehnologiile 3D, realitatea augmentată, ochelarii Google, roboții artificiali, dronele, ș.a. Cercetarea lui K. Schwab deschide calea investigațiilor unei metodologii inovative în sociologia educației care ar permite explorarea multor pete albe neexplorate până acum.

Pentru a înțelege amploarea acestei probleme globale vom analiza etapele revoluției industriale și digitale în termeni de evoluție a datelor. Observăm că în 2015, revoluția a patra industrială s-a produs simultan cu cea digitală, generând modelul educației 3.0 (Fig.1).

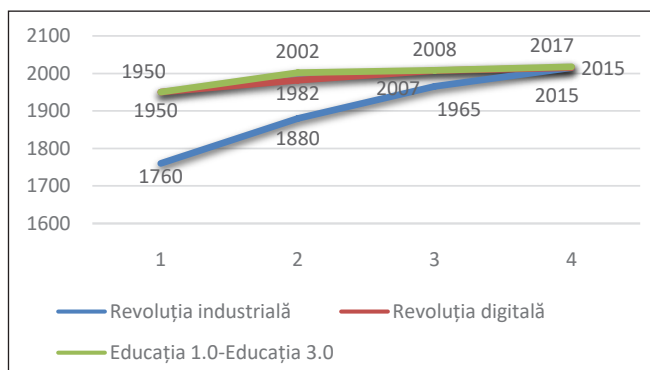

Figura 1. Interdependența dintre fazele revoluțiilor digitale, industriale și educația 1.0-3.0

Sursa: elaborat de către autori.

Prin urmare, este evidentă concluzia că *impactul datelor asupra vieții sociale constituie un prim indi-*

cator al necesității unei noi metodologii în sociologia educației.

Problematica metodologiei cercetării în sociologia educației

Astăzi, conectarea prin date și utilizarea Social Media a devenit mai importantă decât comunicarea propriu-zisă. Paradoxal, dar acest lucru este promovat intens de mass-media. Amploarea fuziunii revoluțiilor digitale, industriale, cognitive este probată prin impactul provocărilor societale ale globalizării și educației asupra modelelor educaționale. Specificul modelelor educaționale 1.0, 2.0 și 3.0 este prezentat în tabelul 1.

Tabelul 1. Specificul educației 1.0, 2.0 și 3.0

	Educația 1.0	Educația 2.0	Educația 3.0
Educabili	ucenic, acolit	clenți	co-dezvoltatori, co-cercetători
Învățare	recepționare	formală & informală	pe tot parcursul vieții
Cunoștințe	transmise	social construite	deschise, gratis, contextuale, reinventate, aplicate
Profesori	autoritar, expert	susținut de asistenți	designer al învățării & lideri
Predare	profesor-student	dublu încurajare	co-constructori & create
Absolvenți	diplomă	licență pentru practica	pregătire pentru multiple cariere
Tehnologie	fixă	aplicată	digitală & mobilă
Locațiile învățării	statică, sustenabilă	amestecată, flexibilă	permite de a învăța peste tot

Sursa: conform studiului lui G. Salmon, 2017 [7].

Problematica metodologiei sociologiei nu este o simplă problemă teoretică. Întrebările la care trebuie să răspundă sociologia educației sunt: Care sunt riscurile provocărilor societale ale globalizării și educației în condițiile digitalizării datelor? Ce abilități sunt necesare astăzi și care vor fi solicitate mâine? Ce fel de teorii sunt necesare pentru sustenabilitatea învățământului superior?

În opinia lui E. Kocetov [8], societatea își schimbă forma datorită multiplicării atractorilor globali care generează focare, riscuri și amenințări și preced o nouă divizare geoeconomică a lumii. Problema e că lumea a devenit multipolară și multidimensională, iar metodele de investigație a vieții sociale au rămas sistemice, fiind destul de limitate pentru aria respectivă de cercetare. Prin urmare, sunt necesare noi metode de investigație, axate pe categorii și ciclul de viață al categoriilor.

Problema și corectitudinea metodologiei cercetării în sociologia educației depinde de abordarea cercetătorului. În metodologia designului metasisemic al învățării, conceptul-cheie este analiza dinamică a metadatelor. Acest model permite a analiza dinami-

ca datelor în raport cu fenomenele globale (în cazul cercetat de noi - provocările societale ale globalizării și educației).

“Globalizarea” sociologiei educației

La etapa actuală este imposibil să ne imaginăm o lume fără tehnologii digitale. Datele sunt peste tot. De aceea putem spune că ne aflăm în faza de globalizare informațională. Totodată, pentru a accepta o astfel de turnură a dezvoltării societății, este necesar să fie formate astfel de abilități care ar permite sociologului analiza critică a datelor, sinteza și enunțarea concluziilor relevante pentru decizii sustenabile. Un rol important în acest sens revine educației universitare.

Problema constă în metodologia evitării situațiilor de impas și a paradoxurilor globalizării. „Globalizarea <...> rezultă din șase situații de impas și din paradoxurile care derivă din aceste situații, în cazul în care sunt reprezentate ca o controversă dintre vechi și nou în educație sau ca un model conflictual în știința pedagogică” [9]. Schema conceptualizării acestui postulat este prezentată în figura 2.

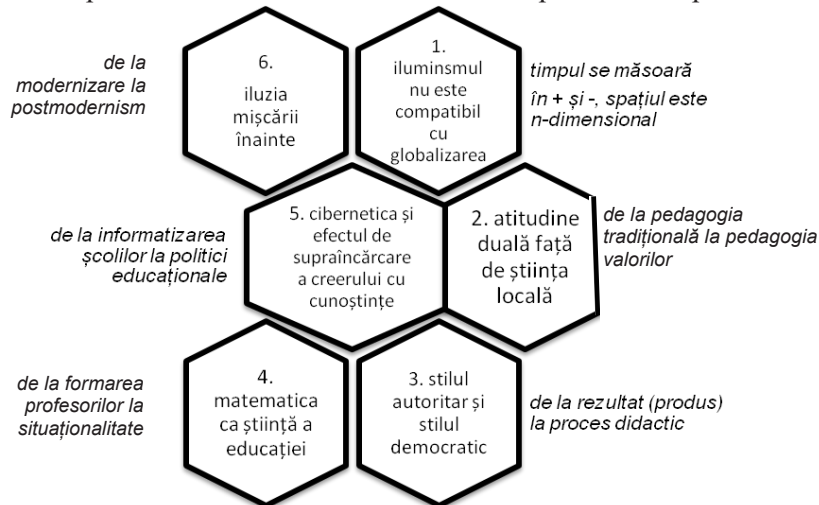

Figura 2. Cele șase situații de impas și paradoxurile care derivă din aceste situații

Sursa: elaborat de către autori după G. Rudic, 2016 [9].

Aceste situații incerte sunt favorizate de doi factori importanți: (a) diversificarea datelor mari și (b) circulația datelor. Din această perspectivă, impactul globalizării informaționale asupra sociologiei educației este dual - (a) *pozitiv*, din considerentul că asigură necondiționat progresul tehnico-științific al societății și (b) *negativ*, din considerentul că impune ca necesitate condiția actualizării datelor și a metodologiei cercetării (la nivel de metode și tehnici de analiză).

Afirmăm aceasta, deoarece, în opinia noastră, globalizarea informațională amplifică posibilitățile ființei umane de a constitui reprezentativ meta- și hiper- sisteme, în care diverse elemente sunt asociate, cumulate, fuzionate și, respectiv, pot cauza efecte imprevizibile. Globalizarea este un fenomen complex, care intensifică relațiile sociale la nivel global, astfel că localitățile îndepărtate se pot conecta și interconecta în așa fel, încât probabilitatea evenimentelor locale este influențată/modelată de evenimentele care se produc departe și invers.

Studiul globalizării din perspectiva sociologiei educației include o gamă largă de metode și tematici extrase din diverse arii disciplinare. Complexitatea problemei metodologiei ca punct de pornire în analiza datelor depinde de tehnica de identificare a datelor. La faza globalizării informaționale datele apar, se multiplică și se înmagazinează rapid în repozitoriile digitale, încadrându-se în situația de “echilibru social global”, aici și acum.

Globalizarea se manifestă concomitent la nivel local și global și, respectiv, nu poate fi studiată prin modele liniare sau/și sistemice. Cu toate acestea, manifestările globalizării și educației pot fi descrise prin limbajul sistemic (sistem, proces, feedback, etc.). În opinia lui R. Baldwin [10], globalizarea reprezintă starea sistemului social, în care se observă un echilibru dinamic dintre *procesele de asociere* a ideilor, strategiilor, culturilor, tehnologiilor know-how, pe de o parte, și *procesele de disociere* a cunoștințelor,

tehnologiilor, resurselor, pe de altă parte. Prin urmare, echilibrul social se caracterizează prin oscilații dinamice dintre procesele de asociere (denumite “Marea convergență”) și procesele de disociere (denumite “Marea divergență”) – Fig. 3.

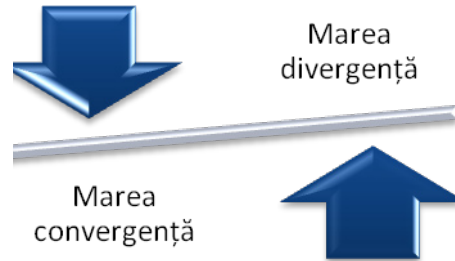

Figura 3. Reprezentarea grafică a echilibrului social
Sursa: adaptare de către autori după R. Baldwin, 2016. [10].

În sociologia educației, metodologia situațiilor turbulente și a echilibrului social în baza datelor nu a fost studiată până în prezent. În opinia noastră, cercetarea acestui mecanism este destul de importantă, am spune chiar imperativă în contextul realității moderne, pentru a identifica datele și înmagazinarea lor în situațiile care influențează dinamica și/sau calitatea vieții sociale. În continuare vom exemplifica unele situații obiective, care vin să susțină aceste afirmații.

Echilibrul social și dinamica datelor

Este un fapt bine cunoscut că nu ne mai putem imagina viața socială fără tehnologii digitale, care au devenit o realitate obiectivă și care aduc plusvaloare calității vieții tuturor membrilor societății moderne, dar în special sunt extrem de prețioase pentru păturile vulnerabile, aducându-le un plus de confort în existența lor, de exemplu persoanelor cu dezabilități.

Între timp, Internet-ul s-a impus imperativ și indispensabil, fără de care societatea umană nu mai poate exista. Astfel, în prezent, se manifestă tendința de creștere spectaculoasă a efectivului de utilizatori ai rețelei globale: dacă în martie 2017 aproximativ o

treime din populația Terrei utiliza Internetul, atunci în iulie 2020 circa 59 din 100 persoane percep Internetul ca resursă vitală pentru viața socială (Fig. 4).

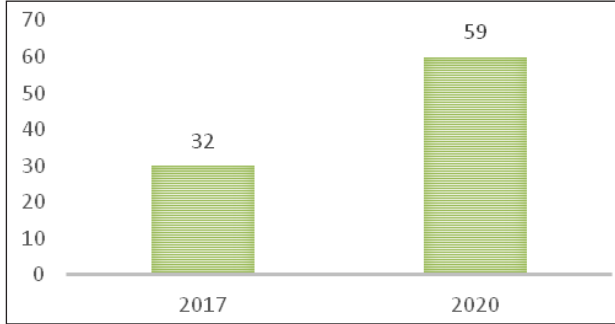

Figura 4. Cota-parte a utilizatorilor Internet la nivel global

Sursa: calculat de către autori conform [11].

Totodată, menționăm că această tendință nu este una în sine, ea are multiple conotații sociale, politice și economice, deoarece produce consecințe serioase în viața socială. Una din astfel de consecințe este și faptul că în 2020, din producerea lor totală, cca 52% revine calculatoarelor, cca 32% - bicicletelor și doar cca 17% - autoturismelor [11].

Evident că expansiunea mediului digital produce efecte ambigue privind viața socială la nivel de individ și societate – astfel, crește vertiginos activitatea de comunicare online (mesaje și emailuri transmise, Google căutări ș.a.) în detrimentul citirii cărților publicate (Fig. 5)

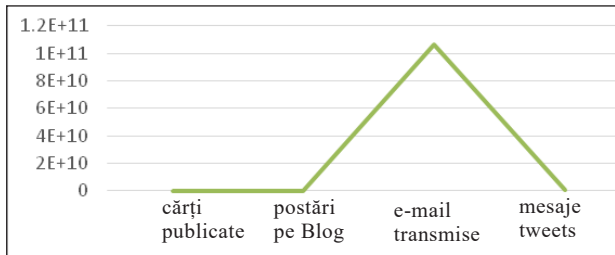

Figura 5. Informarea tradițională și online

Sursa: elaborat de către autori conform [11].

Există și alte tendințe alarmante, care schimbă radical viața socială. Acestea sunt determinate, direct sau indirect, de utilizarea excesivă a datelor digitale. Una din ele o reprezintă sedentarismul care, în condiții de creștere a bunăstării și a alimentării necorespunzătoare, conduce la probleme legate de sănătate, cauzate de supraponderabilitate și obezitate. Datele statistice denotă că circa o treime din populația globului se încadrează în această categorie (Fig. 6).

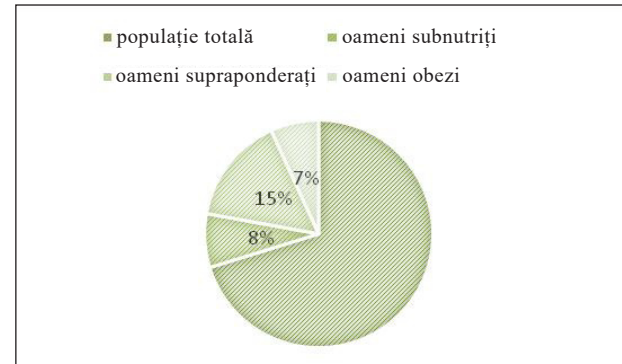

Figura 6. Cartografia provocărilor sociale generate de nutriție

Sursa: elaborat de către autori conform datelor din 2017 [11].

Utilizarea excesivă a datelor digitale este și cauza modificărilor ireversibile în preocupările profesionale și sociale ale oamenilor, modul de viață, precum și a motivației de a alege profesia. În opinia noastră, în prevenirea sau atenuarea provocărilor sociale cu impact asupra sănătății un rol important revine promovării și educării modului sănătos de viață, inclusiv a psihologiei sănătății.

Totuși, provocările legate de nutriție au și o altă extremă – subnutriția și foamea, în rezultatul cărora circa 30 mii persoane pierd zilnic lupta pentru viață. [11] Deoarece astfel de fenomene sunt caracteristice în special țărilor subdezvoltate, considerăm că și în așa situații, consolidarea sistemelor educaționale naționale în astfel de țări, inclusiv a metodologiei

sociologiei educației este cea mai realistă măsură de ajutor care poate veni din partea lumii globalizate și care poate în mod natural și în perspectivă previzibilă de timp contribui la creșterea nivelului de dezvoltare a țărilor în cauză și soluționa problemele economice și sociale generate de subdezvoltare.

Totodată, anume suporturile digitale, care tradițional erau criticate pentru contribuția lor la diminuarea comunicării ”vii” și inducerea stărilor de singurătate, de sedentarism etc., în condițiile pandemiei COVID, de izolare impusă, au oferit surse de relaționare acolo unde comunicarea tradițională a fost restricționată la maxim și au permis a reduce efectele de frustrare și stările depresive.

Impactul suporturilor digitale asupra stărilor psihologice este o problemă științifică importantă. Pe de o parte, deși în lumea modernă, după cum a fost menționat anterior, tehnica de calcul indubitabil este în topul producerii și vânzării, în ultimii ani s-au produs mutații importante și în modul de abordare a mijloacelor de deplasare. De exemplu, între anii 1965 și 2002, pe glob, producerea de autoturisme și biciclete se situa la aproximativ același nivel – cca 20 mil. unități anual fiecare. Dar în 2003 producția bicicletelor practic a explodat, ajungând la cifra de 100 milioane unități anual pe glob, în timp ce producția de autoturisme cifrează la 50 mil. anual. [11]

Pe de altă parte, datele prezentate denotă evident că populația devine mai mobilă, dar în același timp și mai conștientă de necesitatea adoptării modului sănătos de viață. Astfel, numărul utilizatorilor de biciclete crește mai rapid comparativ cu cel al utilizatorilor de autoturisme, în special în țările dezvoltate. Considerăm că această tendință se va accentua și în condițiile actuale de pandemie COVID-19 – iarăși în mare parte datorită informării corecte privind necesitatea păstrării distanței interpersonale. Dacă tendința dată se va confirma, ea va produce efecte benefice nu doar la nivel de individ (care se va ridica de la calculator și va reduce sedentarismul prin creșterea mobilității, cu

efecte pozitive durabile pentru sănătate), dar și pentru mediu (diminuarea poluării, reducerea consumului de combustibil etc.).

Dezvoltarea fără precedent a suporturilor digitale o demonstrează și faptul că la nouă telefoane celulare vândute (în calitate de suport personal de informare) se vinde doar un televizor (mijloc de informare în comun) – vezi Figura 7. Datele empirice confirmă tendința de ”personalizare a spațiului” și este foarte important ca persoana să fie pregătită pentru această confruntare de a fi ”singur în fața întregii lumi”.

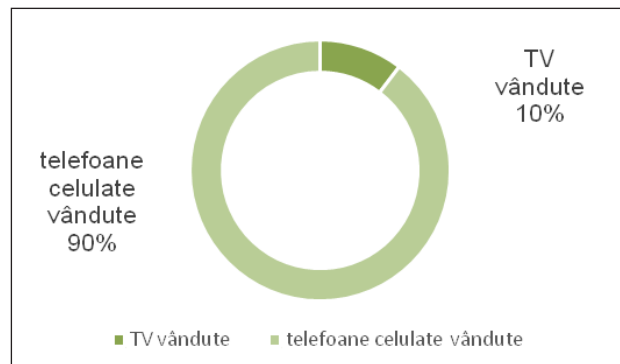

Figura 7. Numărul de TV vândute în raport cu numărul de telefoane celulare vândute

Sursa: [11].

Prin urmare, influența electronicelor asupra vieții de zi cu zi a oamenilor din întreaga lume continuă să se extindă. În același timp, smartphone-urile și televizoarele digitale devin mai inteligente și mai ecologice. Anume în condiții de expansiune a globalizării și comunicării online crește enorm rolul educației și necesității pregătirii utilizatorilor tineri/și mai puțin tineri a Internet-ului către întâlnirea cu mediul virtual global. Considerăm că este foarte importantă formarea utilizatorilor educați și instruiți, pentru a face față enormității de informații parvenite din mediul global, din surse nu întotdeauna demne de încredere.

În acest context, provocările societale ale globalizării și educației în condițiile digitalizării sporesc enorm semnificația metodologiei sociologiei educației. Devine imperativă formarea viitorilor specialități în sociologia educației, pregătiți pentru a identifica în avalanșa de date și informații surse pentru insight și analiza critică a provocărilor societale.

Concluzii

Cercetările promovate în acest studiu ne permit să afirmăm că globalizarea și educația sunt două fenomene sociale distincte, care interacționează sinergic în condițiile erei digitalizării și conduc la crearea unei noi realități societale, cu manifestări deseori neașteptate și trăsături specifice, analizate în articol, printre care menționăm:

– societatea modernă este una masiv bazată pe date și conectată la mijloacele TIC;

– extinderea cvasitotală a rețelei globale Internet conduce la ștergerea noțiunilor tradiționale de distanță și timp și impulsionează/și modelează, dezvoltarea relațiilor personale, sociale, economice la toate nivelurile de comunicare;

– digitalizarea lumii contemporane adâncește unele clivaje sociale și catalizează apariția unor clivaje sociale noi: dezvoltare - subdezvoltare, bogați - săraci, acces la Internet - lipsă Internet, educație - noneducație etc.;

– pentru a accepta o astfel de turnură a dezvoltării societății, e necesar să fie formată o resursă umană cu cunoștințe și abilități adecvate, care să fie pregătită să activeze în noile condiții;

– în acest context, în special e necesar a forma specialiști în sociologia educației cu abilități de cercetare a provocărilor societale a globalizării și educației în condițiile digitalizării;

– educația reprezintă acel instrument miraculos care poate contribui la consolidarea personalității în a o pregăti pentru a face față provocărilor societale a lumii moderne și a reduce/șterge diferențele de dezvoltare care polarizează omenirea în era digitală.

Prin ideile expuse exprimăm opinia că evoluția societății nu este uniformă și rectilinie. Dezvoltarea societății este determinată de echilibrul social – cauza și soluția provocărilor societale. Pandemia COVID-19 reprezintă una din amenințările majore de ultimă oră, cu care lumea de astăzi se confruntă și care demonstrează că doar printr-o simbioză a eforturilor comune pot fi soluționate problemele stringente ale provocărilor societale.

Bibliografie

1. Ce este sociologia? <https://dreptmd.wordpress.com/cursuri-universitare/sociologie-juridica/cursul-nr-1-ce-este-sociologia/>
2. WALLER, W. The sociology of teaching. John Wiley&Sons Inc., 1932. <https://doi.org/10.1037/11443-000>
3. SPILLMAN, L. What is cultural sociology? John Wiley&Sons, 2020.
4. BORONSKI, T., HASSAN, N. Sociology of education. SAGE Publications Ltd., 2020.
5. ZAFIROVSKI, M. Economics in sociology? Original economic theories, concepts and approaches in classical sociologists. Review of Social Economy, 2020, <https://doi.org/10.1080/00346764.2019.1709985>.
6. SCHWAB, K. The fourth industrial revolution. What It Means and How to Respond. Geneva: World Economic Forum, 2016. <http://cormolenaar.nl/wp-content/uploads/2016/04/The-fourth-industrial-revolution.pdf>
7. SALMON, G. Higher Education 1.0 to 2.0 and beyond, 2017. <https://www.gillysalmon.com/blog/higher-education-3-0-and-beyond>
8. КОЧЕТОВ, Э. Геоэкономика и глобалистика, безопасность Евразии, 2006, pp. 229 - 288. https://kuznetsovvn.ru/files/2006_2.pdf#page=219
9. RUDIC, G. Education from the Enlightenment to the Globalization. In Handbook of Research on Applied Learning Theory and Design in Modern Education. Hershey, PA: Information Science Reference, 2016, pp. 1-20.
10. BALDWIN, R. The Great Convergence. Information Technology and the New Globalization, Harvard University Press, 2016.
11. Worldometers. <https://www.worldometers.info/> (consultat la 29.03.2017 și la 20.06.2020).
12. UNESCO. Distance learning solutions. 2020. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/solutions>